

PARK

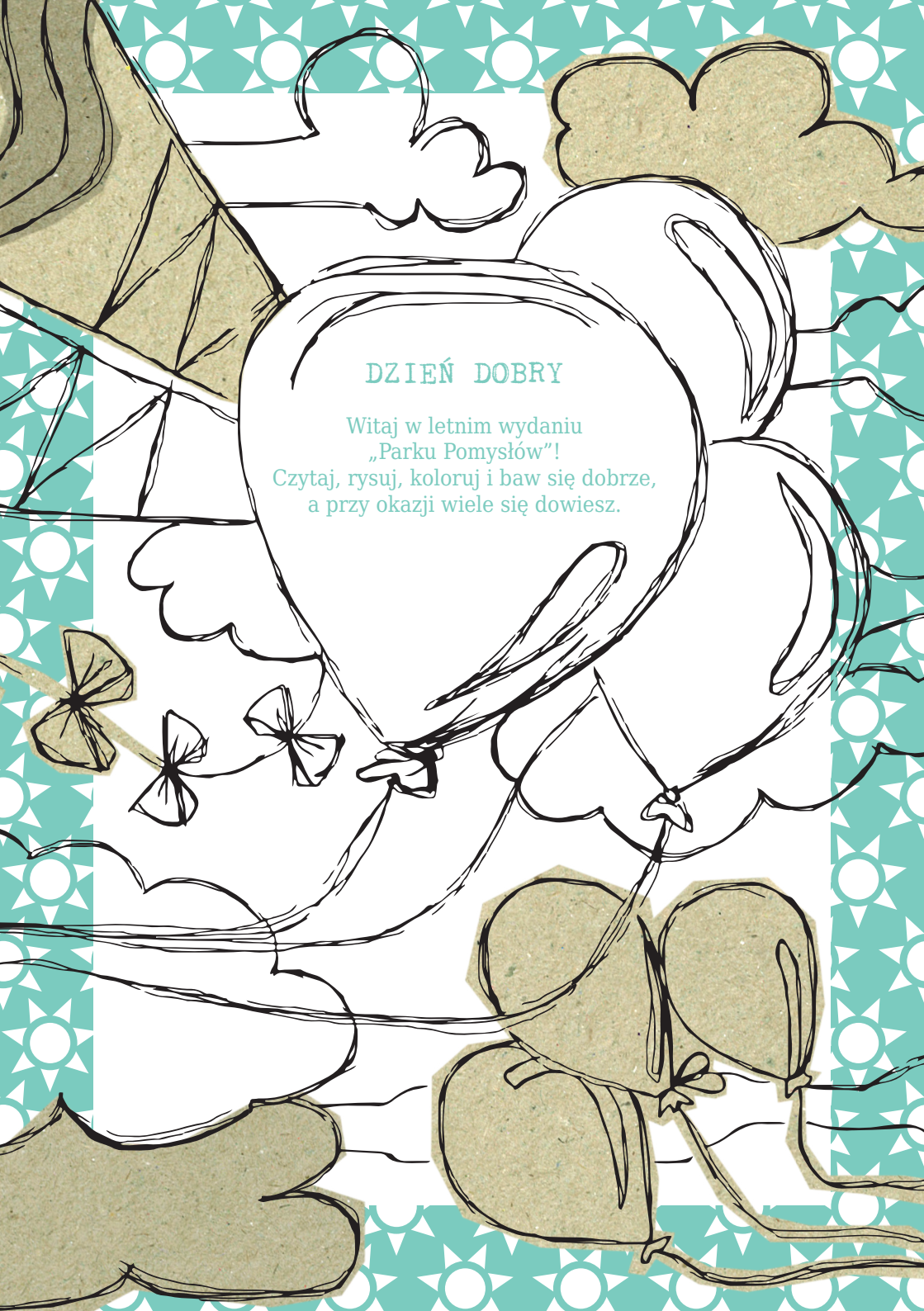
pomysłów

kwartalnik
nr 8 (III/2017)
ISSN 2450-4769

ten zeszyt należy do:
.....

DZIEŃ DOBRY

Witaj w letnim wydaniu
„Parku Pomysłów”!

Czytaj, rysuj, koloruj i baw się dobrze,
a przy okazji wiele się dowiesz.

SPIS TREŚCI

- 5 letnie zabawy
- 6 spotkanie z podlotem
- 7 bielik
- 8 teczka historyka / górnik
- 12 teczka ekologa
/Miedzik Mały Ekolog - recykling
- 20 teczka artysty / fotografia
- 24 teczka przyrodnika
/atlas roślin
- 27 pomnik przyrody
- 28 zielnik
- 30 podobało się?
- 31 konkurs fotograficzny

HULA HOP

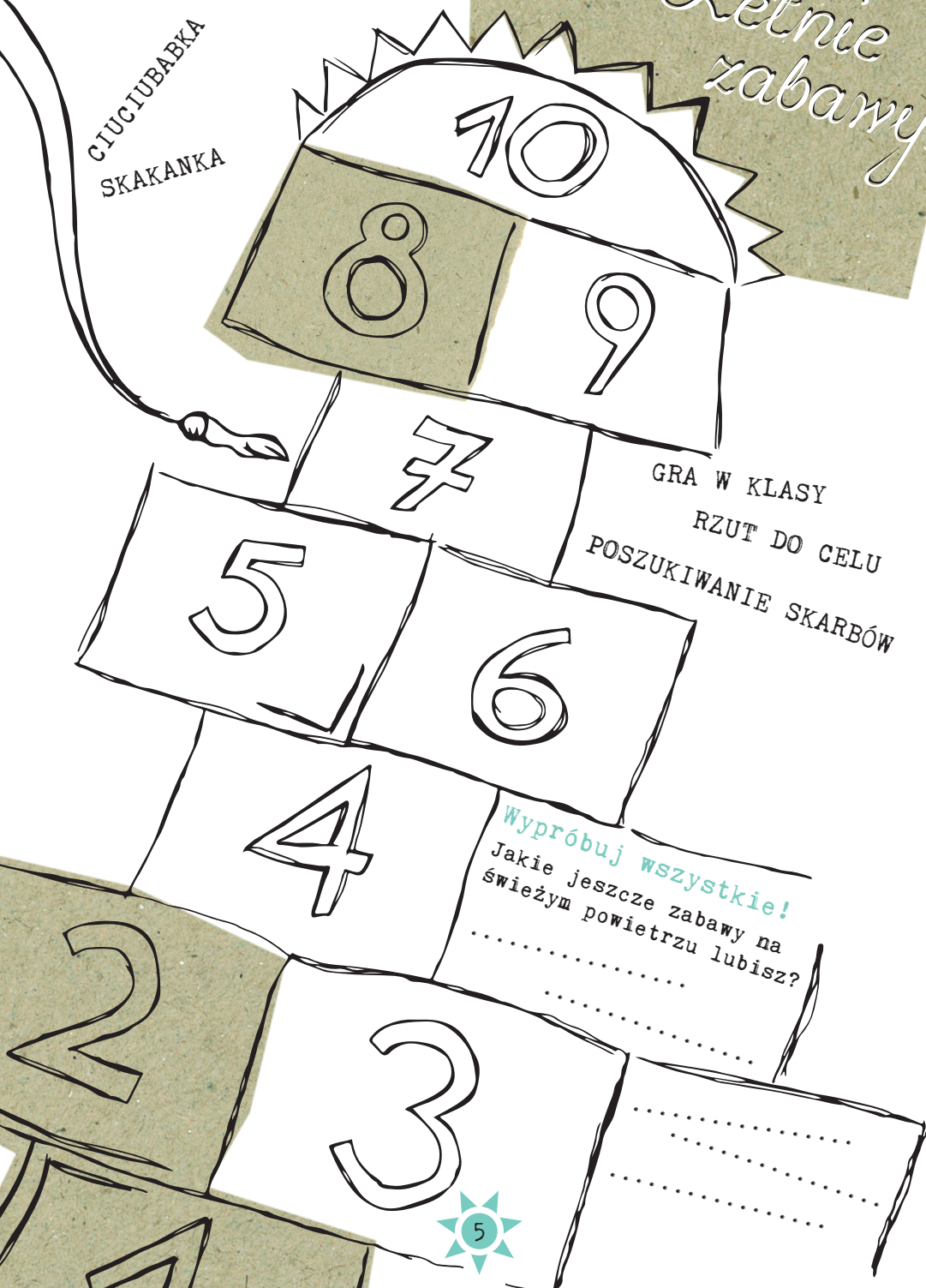
RYSOWANIE
KREDA

KREDA

CIUCIUBABKA
SKAKANKA

Letnie
zabawy

GRA W KLASY
RZUT DO CELU
POSZUKIWANIE SKARBÓW

Wypróbuj wszystkie!

Jakie jeszcze zabawy na
świeżym powietrzu lubisz?

.....

.....

.....

.....

gdy spotkam

Co zrobić,
podlota?

Co zrobić,
gdy spotkam podlota?

Jeśli ptak wygląda i porusza się nieporadnie, ale jest zdrowy (nie ma krwawiących ran, paralizu kończyn, nie doznał urazu) **nie wolno go zabierać.**

Jeśli istnieje ryzyko zaatakowania ptaka przez psa czy kota można przenieść go na najbliższe drzewo lub krzak. Rodzice na pewno go odnajdą i dalej będą się nim opiekować.

Jeśli ptak doznał widocznego urazu można skontaktować się z najbliższym specjalnym ośrodkiem rehabilitacyjnym, np. ptasim azylem.

Pamiętajmy także, że ogrody zoologiczne nie są azylami, a więc nie mogą przyjmować żadnych zwierząt z zewnątrz.

podlot – ptak, który opuścił gniazdo, bo nie jest już pisklęciem, ale nie potrafi jeszcze dobrze latać; cały czas jest pod opieką rodziców, często także mniej boi się człowieka niż dorosłe ptaki

Bielik zwyczajny

(łac. *Haliaeetus albicilla*)

Bielik to największy ptak szponiasty północnej Europy. Zamieszkuje także środkową i wschodnią Europę, Irlandię, Islandię, Szkocję, wschodnią Grenlandię aż po wschodnią Azję na północ od Himalajów. Niestety na wielu europejskich stanowiskach zanotowano zanik gatunku. W Polsce bieliki są nieliczne, choć nasz kraj jest jedną z ich największych istoi (po Norwegii i Rosji; 635-720 par w Polsce; 2400 par w całej Europie). Na wolności mogą żyć nawet 30 lat, w niewoli do 40.

Bieliki żywią się rybami,
ptakami (głównie wodnymi),
czasem ssakami.

Czy bielik to orzeł?

Bielik powszechnie uważany jest za orła, jednak faktycznie należy do rodzaju *Haliaeetus*, a więc jest **jastrzębiem**. Przyjmuje się, że gatunek ten uwieczniony jest w godle Polski (ze względu na biały ogon), jednak za herbowego ptaka uznać można też 9 innych gatunków (orzeł przedni, orzeł cesarski, orzeł stepowy, orlik grubodzioby, orlik krzykliwy, orzełek południowy, bielik wschodni, gadożer, rybołów).

długość ciała:

85-95 cm

rozpiętość skrzydeł:

220-240 cm

masa ciała:

samce 3,5-4,5 kg

samice 4-6 kg

GÓRNIK

Górnik jest pracownikiem kopalni zatrudnionym pod ziemią przy wydobywaniu surowców.

Górnicy wykonują prace udostępniające, przygotowawcze i eksploatacyjne związane z wydobyciem surowców.

Prace udostępniające to:

- drążenie szybów,
- zabezpieczenie szybów przez odpowiednie zabudowanie. Szyby drążone są metodami strzelniczymi.

Prace przygotowawcze to:

- drążenie chodników,
- zabezpieczenie chodników przez montaż stalowych konstrukcji (obudowy).

Prace eksploatacyjne to:

- urabianie, odbywa się ono metodą strzałową lub przy pomocy kombajnów ścianowych i strugów.

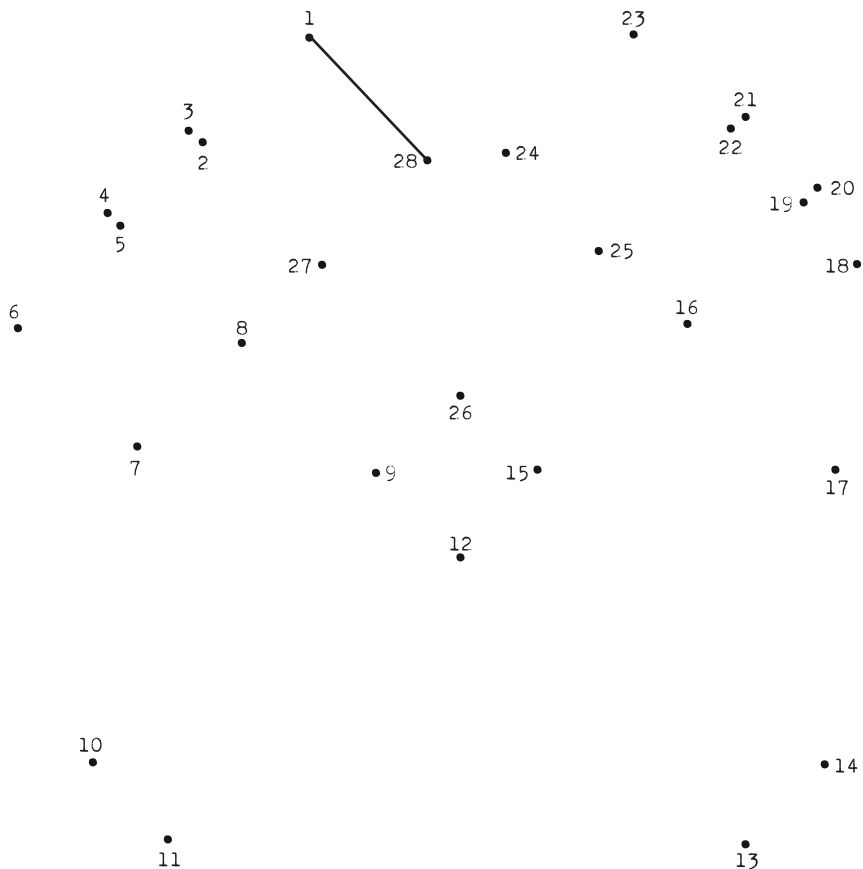

pokoloruj
górników

Urobek zostaje załadowany na przenośniki lub wózki, głównie mechanicznie, częściowo ręcznie. Pusta przestrzeń po wydobyciu urobku musi być wypełniona tzw. „podsadzką”. Górnicy przesuwają wszystkie urządzenia i obudowy do innego miejsca, w którym rozpoczyna się wydobywanie. Zadania te wykonują górnicy strzałowi, kombajniści, ładowacze, górnicy wrębniarze, strugowi, podsadzkarze, rabunkarze.

Połącz kropki.

Godło górnicze - zwane także „kupla” lub „górnictwo młotki”. Herb składa się z dwóch skrzyżowanych narzędzi żelazka i perlika. Narzędzia są koloru czarnego (sadza), tło zielone (chromoksyd).

Żelazko (żelosko) to narzędzie urabiające, ostro zakończone o kształcie klina, górna część trzonka wychodzi poza obrys metalowej części.

Perlik (pyrlik) ma obydwa końce płaskie i przekrój podłużny prostokątny, trzonek niewychodzący poza obrys metalowej części; rodzaj młotka, pyrlikiem uderzano w żelosko.

Wiele miast o górniczych tradycjach ma w herbach miejskich herb górniczy. Kupla widnieje na mundurze górniczym, jest symbolem kopalń, miejsc, przedmiotów związanych z górnictwem, a także np. klubów sportowych z górniczych regionów.

GRA

Kto pierwszy dotrze
do mety wygrywa!

dodatkowy
rzut
kostką

Kończysz zmianę.
Przesuwasz się
o 5 pól do przodu.

META
Koniec pracy.

START
Zaczynasz pracę.

dodatkowy
rzut
kostką

Musisz załadować wagonik.
Czekasz jedną kolejkę.

!

Ślepy korytarz -
cofasz się o 3 pola.

TEMAT NUMERU: RECYKLING

MIEDZIK MAŁY EKOLOG

Recykling

to jedna z metod ochrony środowiska, która ma na celu zmniejszenie ilości odpadów na składowiskach i zużycia surowców naturalnych. Polega na ponownym wykorzystaniu surowców zawartych w odpadach.

Ideą recyklingu jest odzyskanie z segregowanych odpadów jak największej ilości materiałów i surowców, przy jednoczesnym maksymalnym ograniczeniu nakładów na ich ponowne przetworzenie.

Recyklingowi może podlegać wyselekcjonowany ze strumienia odpadów: papier, tworzywa sztuczne, szkło, metal i odpady biodegradowalne.

Za logo recyklingu przyjęto trzy strzałki obrazujące przepływ przetwarzanych odpadów.

IDEĄ WIODĄCĄ RECYKLINGU JEST OCHRONA ŚRODOWISKA.

CELEM RECYKLINGU JEST OGRANICZENIE ZUŻYCIA SUROWCÓW NATURALNYCH ORAZ ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ODPADÓW.

RECYKLING

Wszyscy codziennie wyrzucamy kilka kilogramów odpadów. Każdy z nas produkuje rocznie kilkaset kilogramów śmieci. W pobliżu naszych miast rosną góry śmieci na składowiskach, zabierając nam lasy, pola i łąki. Dobrze wiemy, że nie wszystko co trafia na śmietnik, powinno się tam znaleźć. Makulatura, szkło, tworzywa sztuczne, metale można przecież ponownie wykorzystać, oszczędzając przy okazji surowce naturalne, chroniąc lasy, wodę i powietrze.

PAMIĘTAJ!

NAJSKUTECZNIEJ POSEGREGUJESZ SVOJE ŚMIECI TAM, GDZIE ONE POWSTAJĄ, TO ZNACZY WE WŁASNYM DOMU.

PAPIER

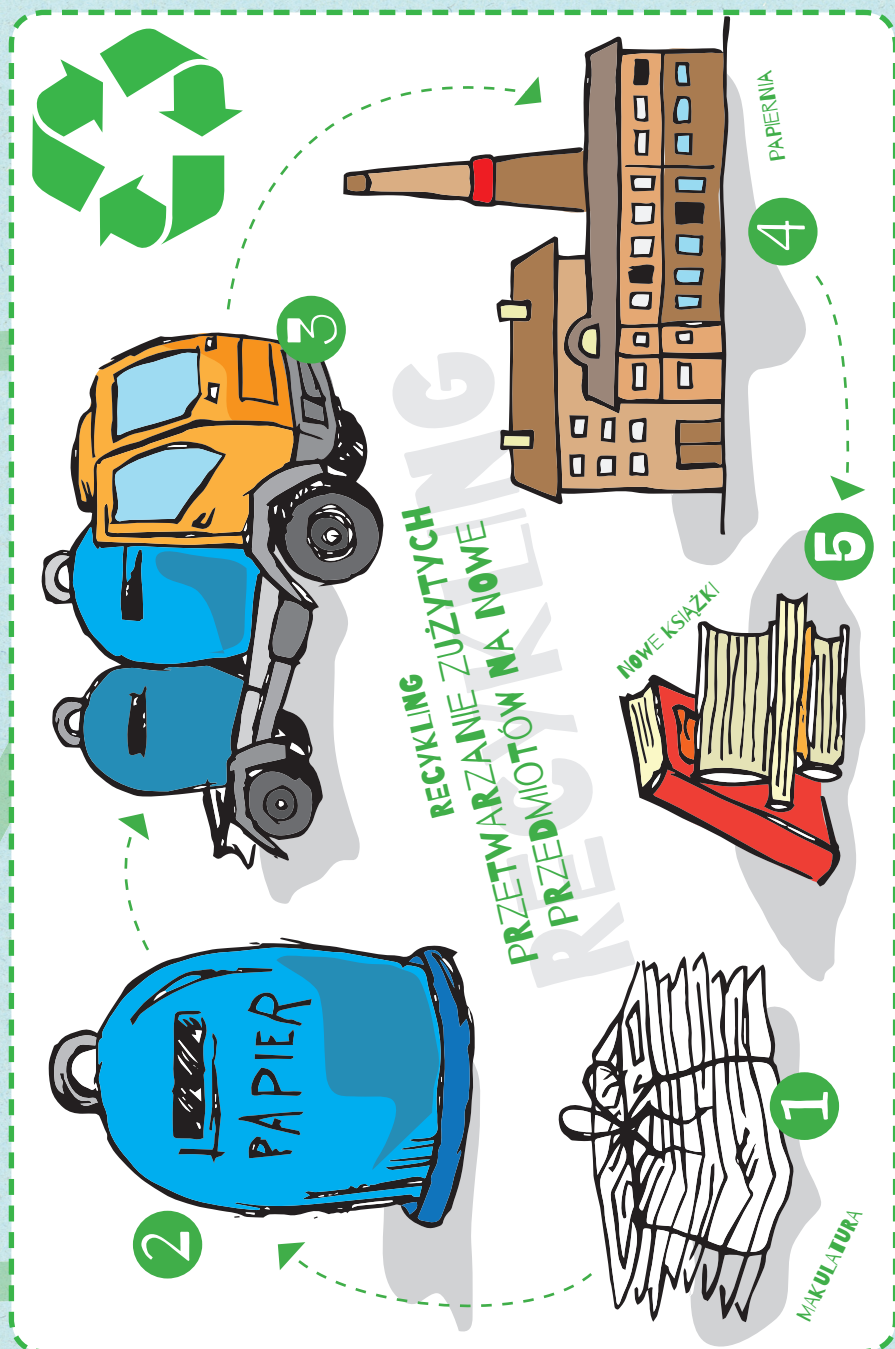
nie będziemy wrzucać
zatluszczonego papieru
i kartoników
po napojach

SZKŁO

nie będziemy wrzucać
potłuczonych talerzy,
szkła okiennego
i technicznego

PLASTIK

nie będziemy wrzucać
zanieczyszczonych
opakowań po olejach,
farbach i innych
chemikaliach

ZAGRAJ Z NAMI W MEMORY!

GRA TYPU MEMORY POLEGAJĄCA NA ZNAJDOWANIU PAR TAKICH SAMYCH OBRAZKÓW

✂ Wyrwij dwie kolejne strony, naklej na niepotrzebny Ci już kartonik i wytnij karty!

PAPIER

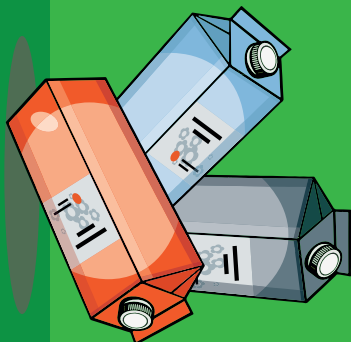
METAL

SZKŁO

OPAKOWANIA
WIELOMATERIAŁOWE

TWORZYWA SZTUCZNE

ZASADY GRY:

Ułóż karty obrazkami na spód. Następnie gracze w ustalonej kolejności odwracają po dwie karty – jeśli na odwróconych kartach nie ma pary, muszą one zostać odłożone. W przypadku wystąpienia pary, gracz zabiera karty. Wygrywa osoba, która zdobędzie większą ilość par.

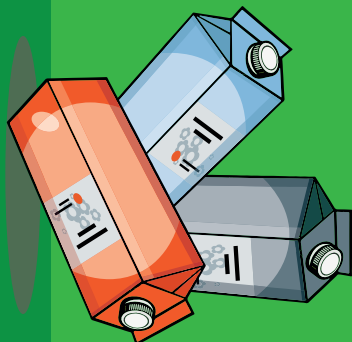
PAPIER

METAL

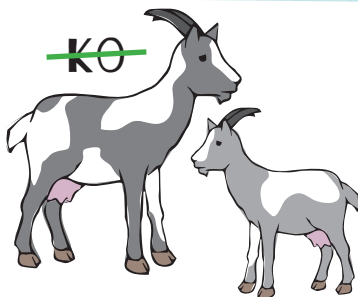
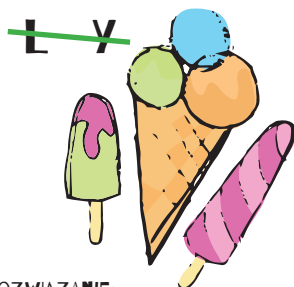
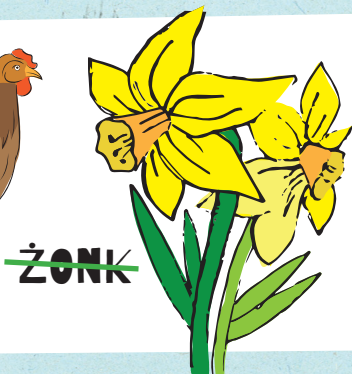
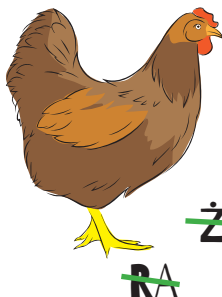
SZKŁO

OPAKOWANIA
WIELOMATERIAŁOWE

TWORZYWA SZTUCZNE

REBUS

ROZWIĄZANIE:

MINI QUIZ EKOLOGA

1. CO TO JEST RECYKLING?

- a) powtórne przetworzenie odpadów,
- b) zakup nowych produktów,
- c) metoda produkowania nowych wyrobów.

2. ILE RAZY SZKŁO MOŻE BYĆ PODDAWANE RECYKLINGOWI?

- a) 10 razy,
- b) 1 raz,
- c) nieskończoną ilość razy.

3. JAKI JEST PIERWSZY ETAP RECYKLINGU?

- a) mycie,
- b) wytłaczanie,
- c) segregowanie.

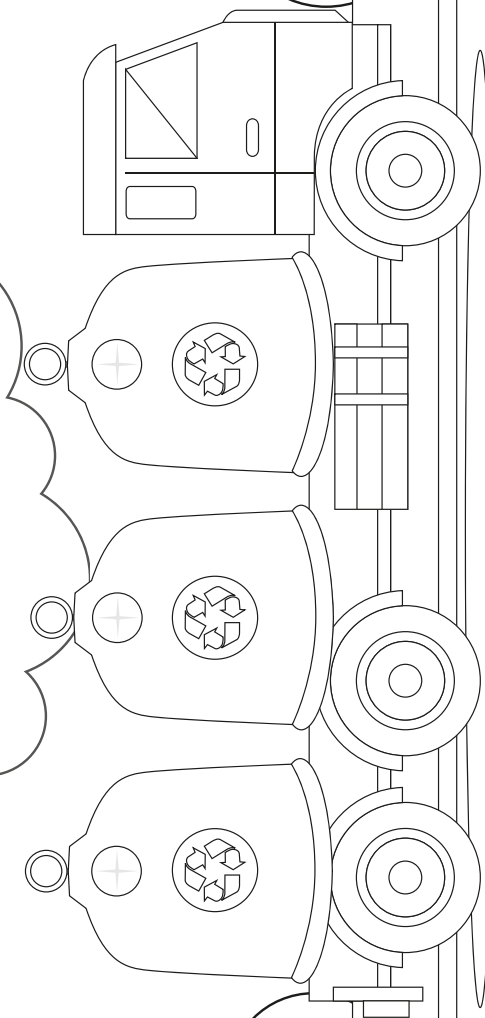
4. JAKIE KORZYŚCI DAJE RECYKLING?

- a) ochrona środowiska,
- b) zwiększenie produkcji opakowań,
- c) zbieranie odpadów w jednym miejscu.

Odpowiedzi: 1.a, 2.c, 3.c, 4.a
Rebus: tyle zysku ile odzysku

POKOLORUJ OBRAZEK!

Fotografia

to zbiór wielu różnych technik, których celem jest zarejestrowanie trwałego, pojedynczego obrazu za pomocą światła

CIEKAWOSTKA

Słowo fotografia pochodzi od greckich *photos* („światło”) i *graphe* („rysowanie”). Terminu tego po raz pierwszy użył Hercules Florence, francuski malarz i wynalazca, opisując technikę robienia zdjęć w swoim pamiętniku.

PODSTAWOWE TECHNIKI FOTOGRAFICZNE

fotografia tradycyjna – oparta na chemii światłoczułych związków srebra. Dzieli się na fotografię monochromatyczną i fotografię barwną

szlachetne techniki fotograficzne – techniki oparte o wykorzystanie światłoczułości i garbujących właściwości soli chromianowych, a także innych związków światłoczułych, np. gumy, pigmentu, bromoleju

fotografia cyfrowa – w tym przypadku rejestracja obrazu odbywa się nie na materiale światłoczułym, ale na urządzeniu optoelektronicznym zwanym matrycą zamontowaną w aparacie cyfrowym

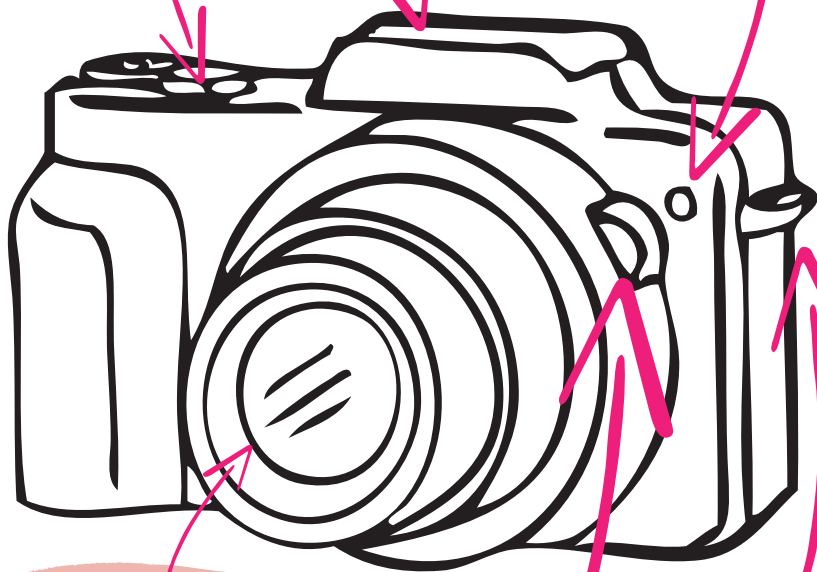
BUDOWA

APARATU

Lampa błyskowa -
urządzenie, które służy
do właściwego oświetlenia
fotografowanego obiektu

Spust migawki - przycisk
służący do rozpoczęcia
wykonywania zdjęcia

Lampka samowyzwalacza -
urządzenie pozwalające na
ustawienie wartości opóźnienia
momentu wyzwolenia migawki

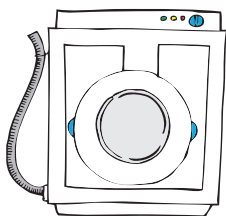

Obiektyw - przyrząd optyczny,
który tworzy na płaszczyźnie
za sobą obraz tego co ma
przed sobą

Oczko paska
do noszenia
aparatu

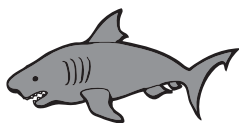
Przycisk zwalniający
obiektyw - pozwala on zdjąć
i wymienić obiektyw na inny

Odkryj rodzaje
fotografii ukryte
w rebusach.

~~LKA~~

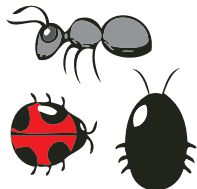

~~KIN~~

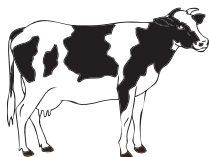

~~MONE~~

Ż

~~DY~~

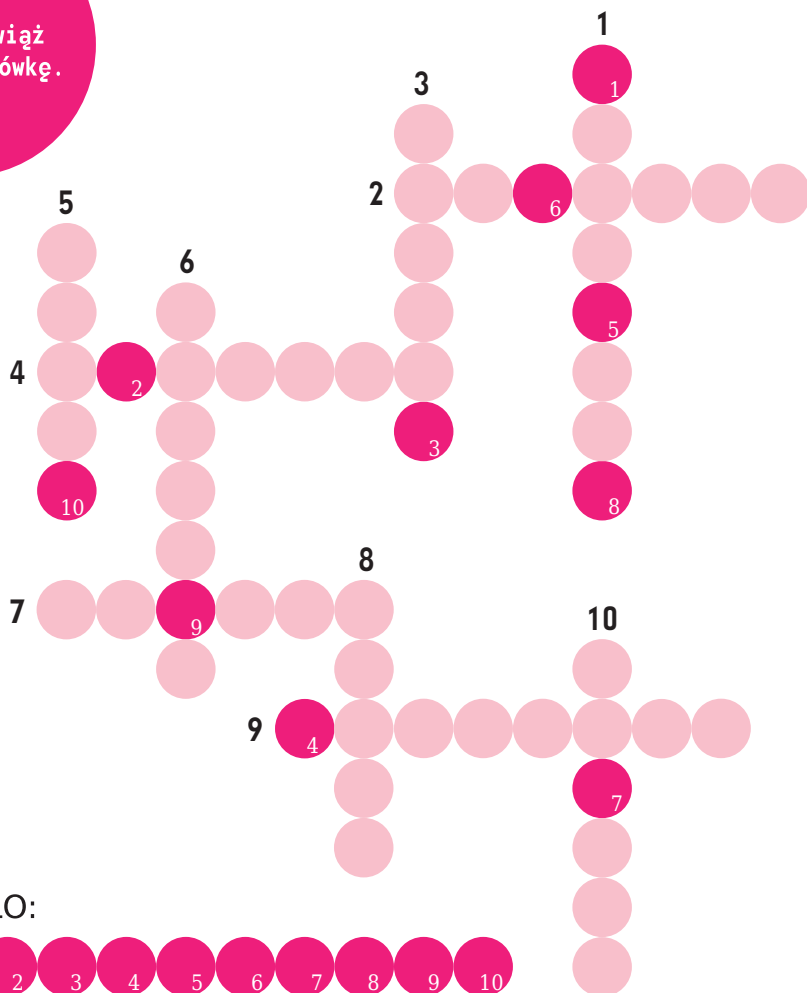
~~OW~~

J

~~PODK~~

Rozwiąż
krzyżówkę.

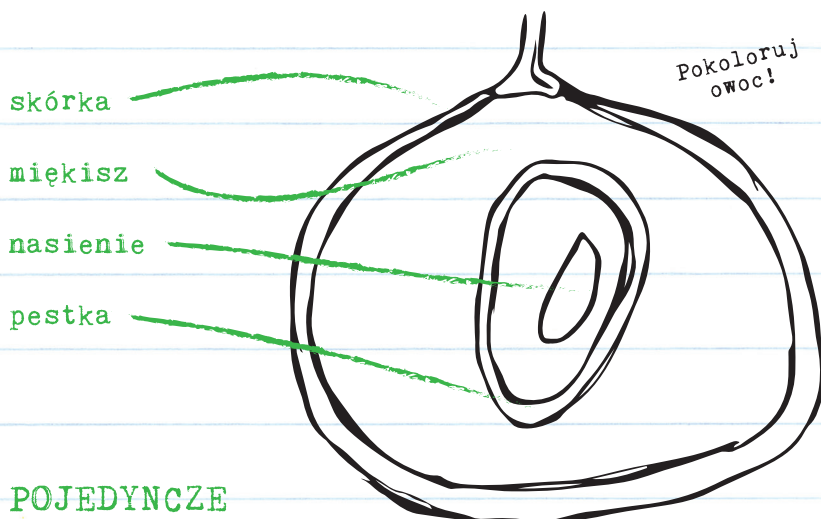
HASŁO:

1. Osoba, która robi zdjęcia.
2. Fotografia przedstawiająca twarz jakiejś osoby.
3. Urządzenie do robienia zdjęć.
4. Pozuje do zdjęcia.
5. Błyskowa w aparacie.
6. Robione aparatem.
7. Była potrzebna do robienia zdjęć aparatem analogowym.
8. Książka, w której trzymamy zdjęcia.
9. Przyrząd optyczny w aparacie.
10. Służy do trzymania aparatu, zazwyczaj na trzech nogach.

Owoce

Owoc (łac. *fructus*) to część rośliny powstająca z zapłodnionego słupka kwiatowego. W jego wnętrzu znajdują się **nasiona**, które owoc osłania i ułatwia rozsiewanie. Część owocu otaczająca nasiona nazywana jest **owocnią** (*perykarpem*). Jeśli w wytworzeniu osłony nasiona biorą udział inne części rośliny niż słupek, powstaje tzw. **owoc pozorny**. Jeśli jeden kwiat ma większą ilość słupków powstaje **owoc zbiorowy** (np. malina, jeżyna, truskawka, poziomka, jarząb pospolity). Natomiast z kilku kwiatów skupionych w kwiatostan powstają **owocostany** (np. morwa, figa, ananas). Owoce często są jadalne, niektóre nawet bardzo smaczne i lubiane przez ludzi i zwierzęta.

POJEDYNCZE

suche

mięsiste
(soczyste)
np. jabłko,
śliwka, pomidor

pękające
mieszek, strąk, łuszczyzna,
łuszczyzna, torebka,
np. mak, fasola

niepękające
niełupka, ziarniak, orzech,
skrzydlak, rozłupnia

ZBIOROWE

wielopestkowce
np. malina

wieloorzeszkowce
np. truskawka

wielomieszkowe
np. piwonia

OWOCOSTAN

orzeszkowy np. morwa
pestkowcowy np. figa
jagodowy np. ananas

Narysuj ulubiony owoc!

Nasiona rozsiewane mogą być na kilka sposobów:

- **przez wiatr** (*anemochoria*) roznoszone są owoce lekkie, posiadające aparaty lotne, np. „dmuchawce” mniszka lekarskiego,
- **przez wodę** (*hydrochoria*) rozsiewają się nasiona zbudowane w sposób umożliwiający unoszenie się na powierzchni wody bez uszkodzeń,
- **przez zwierzęta** – na powierzchni ciał zwierząt przenoszone są owoce o haczykowatych wyrostkach, które łatwo przyczepiają się do np. sierści; zwierzęta przenoszą nasiona także poprzez zjadanie owoców i wydalanie nasion (*zoochoria*).

wysokość:
drzewo do
30-50 m

występowanie:
Europa, Kaukaz,
Anatolia,
wybrzeże Morza
Kaspijskiego

pień:
kora cienka
i gładka, popie-
latoszara

drewno:
wykorzystywane
w meblarstwie,
modelarstwie

liście:
jajowate lub
eliptyczne,
5-10 cm długości

kwiaty:
w kątach liści

owoc:
bukiew,
1-2 trójkątne
orzeszki, miętko
owłosione, do
2 cm długości

sylwetka
drzewa

Buk pospolity

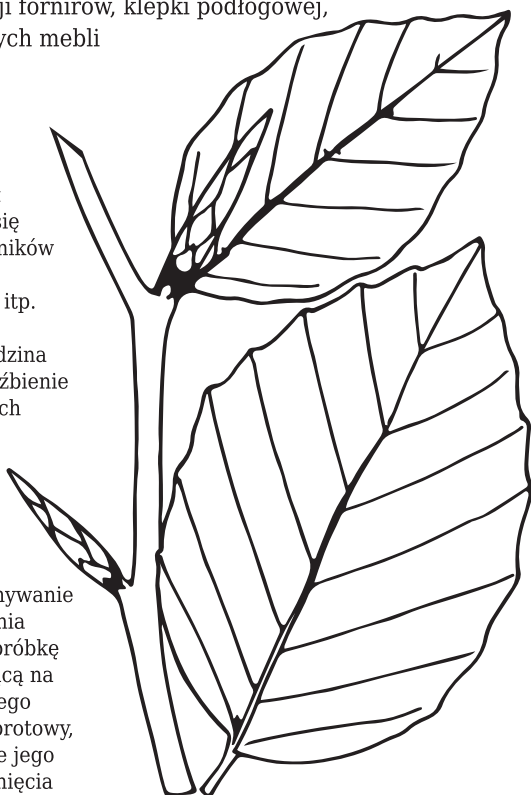
łac. *Fagus sylvatica*

W Polsce nie rośnie na Pojezierzu Suwalskim i w części Pojezierza Mazurskiego, na Podlasiu, Kurpiach i Mazowszu. Często tworzy skupiska zwane buczynami. Uważany jest za jedno z najładniejszych drzew leśnych, zarówno w okrywie liści, jak i w stanie bezlistnym. Wymaga żyznych, dobrze napowietrzonych gleb, z głębokim poziomem wody. Bukowe orzeszki są jadalne, stanowią przysmak dzików i pożywienie ptaków leśnych takich jak sójki, głuszce czy grubodzioby. Orzeszki zjadają również gryzonie. Drewno bukowe jest twarde i łupliwe, ze względu na swoje właściwości wykorzystywane w *bednarstwie**, *snycerstwie** i *tokarstwie**, a także do produkcji fornirów, klepki podłogowej, instrumentów, giętych mebli i węgla drzewnego.

**bednarstwo* - dział rzemiosła zajmujący się wytwarzaniem pojemników drewnianych metodą klepkową, np. beczek itp.

**snycerstwo* - dziedzina sztuki zdobniczej; rzeźbienie elementów zdobniczych w drewnie

**tokarstwo* - wykonywanie elementów wyposażenia i urządzeń poprzez obróbkę skrawaniem, polegającą na wprawieniu obrabianego przedmiotu w ruch obrotowy, a następnie skrawanie jego powierzchni do osiągnięcia zamierzonego kształtu

Pomnik przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie (*art. 40 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*). Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady miasta.

POMNIK
PRZYRODY

Jak rozpoznać pomnik przyrody?

Pomniki przyrody oznaczone są tabliczkami, których aktualny wzór określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów tablic (*Dz.U. 2004 nr 268 poz. 2665*).

Jak chronimy pomniki przyrody?

Zabronione jest niszczenie, uszkodzanie, przekształcanie i umieszczanie reklam na pomnikach przyrody.

Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich

samoistnego, całkowitego rozpadu. Gdy pomnikowe drzewo choruje lub starzeje się poddaje się je leczeniu, zabiegom chirurgicznym lub wzmacnia się je specjalnymi podporami.

Zielnik

Zadanie na wakacje!
Spróbuj stworzyć
własny zielnik!

Babka zwyczajna

łac. *Plantago major*

zielnik, herbarium - zbiór
drukowanych lub ręcznie wykonanych
opisanych obrazów przedstawiających
rośliny lub kolekcja zasuszonych roślin

PODOBAŁO SIĘ?

Mamy nadzieję, że kolejne, letnie wydanie „Parku Pomysłów” przypadło Ci do gustu. Jeśli chcesz przekazać nam swoją opinię na temat nowego zeszytu lub masz jakieś spostrzeżenia, którymi chciałbyś się z nami podzielić napisz e-mail na adres:

parkpomyslow@gmail.com

Będziemy wdzięczni i na pewno odpowiemy,
a Twój adres trafi do grupy odbiorców, którym będziemy przysyłać
informacje o nowych wydaniach!

Wydawca: Stowarzyszenie „Lubin i okolice”, ul. Mikołaja Pruzi 9, 59-300 Lubin

Nakład: 1.000 egz. **Papier:** recyklingowy

Współpraca: Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe” w Lubinie,
Centrum Edukacji Przyrodniczej w Lubinie, Miejskie Przedsiębiorstwo
Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Lubinie, Odpady Lubin

Projekt i skład: Agata Bończak, Kamila Tworek, Izabela Grygiel,
Dział Edukacji Ekologicznej MPWiK Sp. z o. o. w Lubinie

Lubin 2017

3. KONKURS FOTOGRAFICZNY /// Park obrazów 2017

KARTA ZGŁOSZENIA UCZESTNIKA
3. Konkurs Fotograficzny „Park obrazów”

IMIĘ I NAZWISKO

.....

ADRES KORESPONDENCYJNY

.....

.....

GODŁO UCZESTNIKA
(godłem może być pseudonim, znak liczbowy itp.)

.....

NR TELEFONU I/LUB E-MAIL

.....

DATA URODZENIA

.....

KATEGORIA *(właściwe podkreślić)*
1. Kategoria „Zwierzęta gospodarskie”
2. Kategoria „Ptaki”
3. Kategoria „Urokliwe zakątki Parku”

Oświadczam, iż zapoznałam/em się z zapisami Regulaminu 3. Konkursu Fotograficznego „Park obrazów” i w pełni akceptuję jego postanowienia.

.....

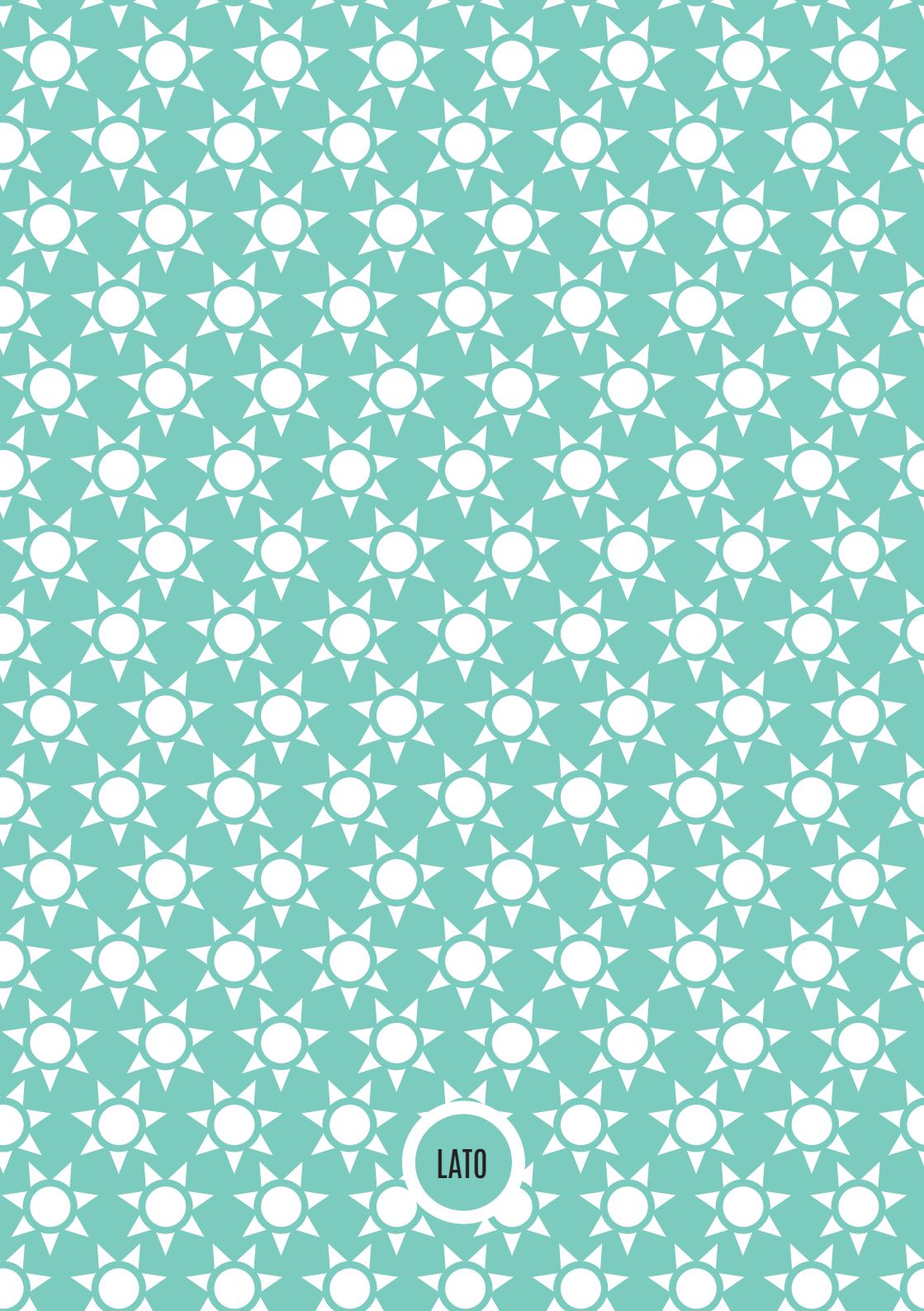
(podpis Uczestnika)

szczególności:
zoolubin.pl
facebook.com/ParkLubin

CENTRUM
EDUKACJI
PRZYRODNICZEJ
W LUBINIE

termin zgłoszeń: 1 czerwca - 30 września 2017

LATO